

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્

સત્રાન્તપરીક્ષા, નવમ્બર્-દિસમ્બર્-૨૦૧૬

કક્ષા- શાસ્ત્રી-૨ (SEM-3)	પ્રશ્નપત્ર-૩	ગુણા: - ૭૦
વિષય:- સમાજશાસ્ત્ર	(GE-2.3.3)	સમય: - ૦૩ ત: ૦૬
દિનાઢ્ઢક: - ૨૬/૧૧/૨૦૧૬	સન્દર્ભગ્રન્થ: - ભારતીય સમાજમાં કુટુંબ	

- પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો મુદ્દાસર ઉત્તર આપો. (૧૪)
- (૧) કુટુંબનો ખ્યાલ સમજાવી તેની અલગ-અલગ વ્યાખ્યા આપી કુટુંબનાં સ્વરૂપની ચર્ચા કરો.
- (૨) કુટુંબનો અર્થ સમજાવી સમાજ માટે કુટુંબનાં કાર્યો અને વ્યક્તિ માટે કુટુંબનાં કાર્યો સમજાવો.
- પ્રશ્ન-૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તર આપો. (૨૦)
- (૧) કુટુંબ એક સામાજિક સંસ્થા છે તે સમજાવો અને કુટુંબનાં સામાન્ય લક્ષણો જણાવો.
- (૨) સંયુક્ત કુટુંબનો અર્થ સમજાવી સંયુક્ત કુટુંબનાં લક્ષણો જણાવો.
- (૩) વિભક્ત કુટુંબનો અર્થ સમજાવી તેનાં લક્ષણોની ચર્ચા કરો.
- (૪) સંયુક્ત કુટુંબનાં લાભો અને ગેરલાભો જણાવો.
- પ્રશ્ન-૩ ટૂંકનોંધ લખો (ચારમાંથી બે) (૧૨)
- (૧) નામ્બુદ્રિ ઈલોમ કુટુંબ.
- (૨) નાયર તરવાડ.
- (૩) કુટુંબનું ભાવિ-સંયુક્ત કુટુંબનાં સમાજશાસ્ત્રીય અભ્યાસોમાં તારણો.
- (૪) સંયુક્ત કુટુંબનાં આંતર સંબંધો અને કાર્યમાં આવેલ પરિવર્તન.
- પ્રશ્ન-૪ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. (૧૪)
- (૧) પરંપરાગત ભારતીય સમાજનું સંયુક્ત કુટુંબનું સ્વરૂપ અને તેનાં રચનાતંત્રોમાં આવેલ પરિવર્તન સમજાવો.
- (૨) સંયુક્ત કુટુંબ અંગેના વલણો જણાવો.
- (૩) માતૃસત્તાક કુટુંબ અને પિતૃસત્તાક કુટુંબનો તફાવત સમજાવો.
- (૪) પિતૃસત્તાક કુટુંબનો અર્થ સમજાવી તેનાં લક્ષણો જણાવો.
- પ્રશ્ન-૫ વૈકલ્પિક પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (દસમાંથી દસ) (૧૦)
- (૧) કુટુંબ એ જૂથ છે.
- (અ) ઔપચારિક સંબંધ (બ) અનૌપચારિક સંબંધ
- (ક) સગપણ સંબંધ (ખ) સૈદ્ધાંતિક સંબંધ
- (૨) સમાજ અને સંસ્કૃતિનાં સાત્યમાં કુટુંબ સ્થાન ધરાવે છે.
- (અ) પ્રથવર્તી (બ) તૃતીયવર્તી
- (ક) દ્વિતીયવર્તી (ખ) કેન્દ્રવર્તી
- (૩) કુટુંબના મિલકતનાં વારસા અંગેના નિયમોમાં વૈવિધ્ય જોવા મળે છે.
- (અ) માતૃવંશી (બ) પિતૃવંશી
- (ક) નાંબુદ્રી (ખ) પિતૃસત્તાક

(P.T.O)

- (૪) કુટુંબની જૂની પેઢી નવી પેઢીને સંસ્કૃતિ શીખવે તેને કહેવાય.
 (અ) સંસ્કારનું હસ્તાંતર (બ) ફેશન
 (ક) સામાજિક ઓળખ (ખ) સંસ્કૃતિનાં લક્ષણો.
- (૫) આજે વિશ્વનાં મોટા ભાગનાં સમાજોમાં કુટુંબો જોવા મળે છે.
 (અ) બહુસાથી (બ) બહુલગ્ન
 (ક) બહુપતિ (ખ) એકસાથી
- (૬) નો ખ્યાલ ભારતીય સંસ્કૃતિમાંથી ઉદ્ભવ્યો છે.
 (અ) "વસુધૈવ કુટુંબકમ્" (બ) "બ્રિટીશ કુટુંબકમ્"
 (ક) "અંગ્રેજ કુટુંબકમ્" (ખ) "સમાજશાસ્ત્રી કુટુંબકમ્"
- (૭) રૂઢિગત સંયુક્ત કુટુંબ કેટલી પેઢીઓનાં લોહીના સંબંધનું હોય છે.
 (અ) ત્રણ-ચાર (બ) પાંચ-છ
 (ક) છ-સાત (ખ) આઠ-નવ
- (૮) કૌટુંબિક સંબંધોને અસર કરતું નથી.
 (અ) ઉદ્યોગીકરણ (બ) શિક્ષણ
 (ક) ભારતનું બંધારણ (ખ) ગૃહિણીઓ
- (૯) એ કુટુંબનું સામાજિક કાર્ય નથી.
 (અ) સામાજિક-આર્થિક રક્ષણ (બ) કાર્ય વિભાજન
 (ક) શ્રમ વિભાજન (ખ) ઉપરનાં બધાં જ સાચાં છે.
- (૧૦) સામાજિક સંસ્થા છે.
 (અ) સમાજ (બ) શાળા
 (ક) કુટુંબ (ખ) પંચાયતી રાજ
